

EVANG. EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Előfizetés díja:

Egész évre. . . 12 kor.
Fél évre. . . . 6 ,
Negyed évre . . 3 ,
Egy szám ára 24 fill.

Felelős szerkesztő és kiadó:

V E R E S J Ó Z S E F.

Hirdetés díja:

Egész oldal . . 16 kor.
Fél oldal. . . . 8 ,
Negyed oldal . . 4 ,
Ennél kisebb . . 2 ,
Bélyeg külön 60 fill.

Pünkösd ünnepén.

„Lesz még egyszer ünnep a világon!”
Zengsz óh költő s visszhangzik szavad.
Lesz virág a fán, gyümölcs az ágon,
S nép, erényben boldog és szabad.
Most nem az, nem! Élvén is halottan,
Bűn-fertőben teng-leng itt e nép,
Az Istentől sújtva, elhagyottan,
Mert elhagyta áldó Istenét.

Pattanjon fel sirok lomha zára,
Ti próféták, ne aludjatok!
Mig hajnal jó a vak éjszakára,
Hadd harsogjon bátor ajkatok.
Szár az csontok szerteszét hevernek,
Álljatok meg e csontok felett,
Ha ti szóltok, mind életre kelnek,
S lelket nyernek ők halál helyett.

Telve hittel s lélektől megkenve,
Keljeteek föl szent apostolok!
Ha megoldik buzgalom tűznyelve,
Millió szív újra égni fog;
Égni forrón és lángolni hűen,
Uram, a te szent oltáridért,
És nem csügged el kicsinyhitűen,
Ha kemény harc próbál és kísért.

Jójj Magad, jójj! S alkoss új világot,
Óh Te tövis-koronás Király!
Áldott a szív, sirjaiglan áldott,
Hol jó lelked hű szállást talál.
Te mosod meg tiszta hófehérre
Bűn szennyétől a szegény szívet,
Tévelygőnek Te mutatsz az égre,
S meggyógyítod, ki Hozzád siet.

Jójj óh Jézus! Porba hullva kérünk!
Jójj s gyógyíts, mert a világ beteg:

Hogy ha nem Te vagy a mi vezérünk,
Elfogy a hit és szeretet.
Elfogy minden: áldás, üdv és béke,
Siron innen és túl a siron.
Óh ihless meg szent idők emléke,
S ülj pünkösödöt, óh magyar Sion!

SÁNTHA KÁROLY.

Pünkösdi fohász.

Jövel, ó szent Lélek! jövel
S töltsd be szívem élő hittel,
Hogy így igaz kegyességben
S munkásságban töltssem éltet.

Jövel, ó szent Lélek! jövel,
S töltsd be szívem reménységgel,
Hogy tűrve, bizva hordjam itt,
A földi létnek terheit.

Jövel, ó szent Lélek! jövel
S töltsd be szívem szeretettel,
Hogy el ne hagyjam soha azt,
Kinél van örök üdv s malaszt.

CSERMÁK KÁLMÁN.

Pünkösd ünnepében.

(Fohászok)

I.

Istennek szent Lelke
Téged buzgón kérünk:
Szállj le ma mi reánk,
Légy a mi vezérünk;

Tisztítsd meg szívünket,
Mint választott lakod',

Önts mibélénk erős,
Buzgó akaratot.

Szeretni Tégedet
És szent törvényedet:
Óh add ehhez Atyánk
A Te szent Lelkedet! Ámen.

II.

Kérünk Téged szent Atyánk
Ez áldott ünnepen,
A kitől megváltatánk:
Lelked velünk legyen;
Nélküle csak porsátor,
Hitvány göröngy vagyunk,
Csak ha azt ránk fuvaltad,
Mozdul szívünk agyunk;
Megnyilik ajkunk szóra
Hirdetni nagy neved':
Üdvözlégy áldott óra
S Te örök Szeretet! Ámen.

III.

Hajlékodba térünk,
Istenünk, Atyánk!
Buzgó esdeklésünk
Hozzád: nézz le ránk;
Hogy kezdhessünk új életet,
Küldd el hozzánk Szentlekedet.

A Te Szentlekedet
Várva-várjuk itt,
Hogy beteljesítsd
Szívünk vágyait:
Minden jóra erőt adjon,
Bajainkban is megtartsd.

A Te Szentleked ha
Lesz a vezérünk,
Megállunk mindenha,
Semmit se félünk;
Bűn, halál nem győznek rajtunk,
Győzelemhez juttat harcunk! Ámen.

(Szentés)

P—cs S—A.

A lelkipásztorkodás gyakorlása.

Igen tisztelt értekezlet! A jelenkor, tőlünk lelkészeinktől a vallásos egyházas élet hanyatlása, a szekták terjedése, az egyházpolitikai törvények

életbeléptetése által létrejött új viszonyok következtében, sokkal nagyobb körültekintést, éberebb figyelmet s buzgóbb tevékenységet követel, mint valaha. Egyházi gyűléseinken, lapjainkban hangsúlyozva hozatik fel a lelkipásztorkodás szüksége. Hogy az valóban szükséges, ki merné tagadni? Ugyanazért ez alkalommal nekem nem czéлом a lelkipásztorkodás szükséges voltáról értekezni, mint inkább rámutatni azon módra: miként kellene a lelkésznek fontos hivatását gyakorolnia, hogy az a gondjaira bizott gyülekezetre nézve üdvös és áldásos legyen? A lelkipásztornak, ha célt akar érni, mindenekelőtt gondoskodnia kell

1. az ifjúság neveléséről.

A lelkési hivatal legfőbb és legszentebb feladata az ifjúság vallásos neveléséről gondoskodni. Ez által neveltetik maga a gyülekezet igaz keresztényen szellemben. Ügyeljen tehát a lelkész arra, hogy a gyermekeknek minden jó iránt fogékony szívébe, már az iskolában az igaz vallásosságnak, erkölcsösségnek és hazafiasságnak érzelmei mélyen beoltassanak. S miután kívánatos, hogy az így nyert jó benyomások tovább is fejlesztessenek és ápoltassanak, tartson időközönként gyermek istentiszteleteket. A confirmandusok oktatását teljes odaadással s vallásos buzgalommal végezze, hogy növendékei az által a hitben igazán megerősítesse s élő hitük a későbbi időkben is meghozza az igaz vallásosságnak áldott gyümölcseit. Általában éber figyelemmel kísérje őket akkor is, midőn keze alól kikerülnek s hasson oda a helybeli előljárással egyetértőleg, hogy az ifjúságnak, az erkölcsiséget veszélyeztető mulatságokra, fonókák, korcsmák látogatására s általában kicsapongásokra alkalom ne adassék. A mely helyen lehetséges, igyekezzék úgynevezett „Népkert”-et alakítani, hol az ifjúság szülei örökös szemei előtt kedve szerint kimulathatná magát. A lelkipásztornak továbbá

2. látogatnia kell hiveit.

Minél gyakoribb érintkezés áltai igyekezzék megismerni az ő gondolkozásukat, mert csak az olyan lelkész, ki hiveit jól ismeri, leli meg a kulcsot azok szívéhez s csak az fogja óhajtott sikerrel hirdetni az Úr evangéliomát.

A hivek látogatása kisebb gyülekezetekben könnyű. Sok ezer lelket számláló egyházközségekben azonban, még ha lelkési körökbe osztatnak is be, nehézséggel jár ugyan, de nem kivihetetlen.

Látogassa meg a lelkész saját körében azon családokat, melyeknél egy hét folyamában akár örvendetes, akár szomorú esetek fordultak elő.

Különösen keresse fel eltévelyedett juhait, a vallástalanokat és templomkerülőket. Ha ők nem törődnek Isten igéjével s nem akarják hallani a harangoknak a templomba hívó szavát, vigye a jó pásztor hozzájuk a templomot s Isten igéjének tegyverével, jóakarató tanácsával, de mindig atyai szelidséggel és szeretettel igyekezzék őket a jó útra téríteni s Isten országának megnyerni.

Lelkipásztori látogatásában részesítse a betegeket, kiknek nemcsak testi, de lelki orvosra is nagy szükségük van, hogy őket biztassa, vigasztalja s ha kell a végső útra előkészítse.

Mindezen látogatásokról vezessen naplót, melybe e téren tett tapasztalatait s észleleteit jegyezze fel. A lelkésznek, ha czélt akar érni, szívének kell hordania

3. a szegények gondozását.

Nem biába mondá Urunk: „Szegények mindenkor lesznek veletek,“ de nincs is gyülekezet, melyben szegények ne volnának. Már az ős keresztényén egyházban a gyülekezet részéről történt a szegények gondozása, ápolása. A gyülekezet most sem hagyhatja magukra szegényeit, kik az életben nagy kísértéseknek és csábításoknak vannak kitéve. A lelkész buzgalmának kell előteremtenie az alapot, mely ezek segélyezésére szolgáljon. Maga is tehetsége szerint jó példát adjon s hiveit, különösen a jobb módúakat adakozásra serkentse, buzdítsa. Kiváló gondot fordítson arra, hogy ez alap lelkiismeretesen kezeltessék, s hogy segélyben ne henyé, szemérmetlen, hanem csak azok részesüljenek, kik azt megérdemlik s valóban reá is szorultak. A lekipásztor végre

4. tartson felolvasással egybekötött estélyeket.

Népünk szeret tanulni s valami újat hallani. Elégítsük ki ezen vágyát s tartsunk neki, különösen a téli estéken, midőn mezei munkával úgy sincs elfoglalva, hetenként legalább egyszer előadásokat. Némely gyülekezetben tartatnak már ilyen estélyek, leginkább vallásos tartalmú felolvasásokkal. Ámbár magam is az ilyenekre fektetem a fő súlyt, még sem zárnám ki a történelemből és a gazdaság köréből vett tárgyakat, hogy így a lelkésznek alkalma legyen oly dolgokról is felvilágosítást adni, melyeket szöszékre vinni s

tárgyalni nem lehet. Miután pedig népünk olvasni is szeret s arra a hosszú téli estéken ráér, nehogy jobb olvasmány hiányában a ponyvairodalom maszlagával mérgezze meg szívét, lelkét, ily alkalmakkor ismertesse meg velük s terjessze a lelkész a Luther-társaságnak igaz vallásosságra buzdító s erkölcs nemesítő kiadványait.

Ezekben volt szerencsém a lekipásztorkodás gyakorlására vonatkozó nézeteimet előadni. Ha feladatomnak nem feleltem volna meg, szíves elnézésért esedezem.

CSERNAK KÁLMÁN.

Egy új reformáció küszöbén, vagyis a XX-ik század, mint a róm. kath. anyaszentegyház életének utolsó évszázada.

A közerkölcsiség és a spiritizmus moráljának szempontjából írta: Tóvölgyi Titusz.

A történelem tanúsága szerint azok a nagy kérdések, melyek egyes korszakokban irányították és befolyásolták az emberiséget, újból és újból előjönnek s az azokban foglalt eszmék uralkodó eszmékké lesznek s felidézik a harcot és forrongást létesítenek. Nyomon követhető az átalakulás, mely az egyes nemzedékeket jellemzi. Egy időben vallási közöny azzal a jelszóval, hogy „mindegy akármilyen vallás,“ majd ismét vágyódás az eszmény és a lelkiek után, sokszor kiélesítve az ellentéteket. Rómát nyugtalanítja a hatalmi kérdés: uralkodó vallássá lenni! Beviszi minden téren érdekeit, a protestantizmus védi azt, a mit nehéz küzdelem útján kivivott. Nemesebb lelkek az igazságot, a világosságot keresik s vissza vágyódnak a Krisztus tanításának tiszta forrásához. E vágyódástól ösztönözöttetve újabban némelyek a spiritizmusba merülnek, s hirdetik, hogy az az isteni kijelentéseket van hivatva erősíteni. A spiritizmusnak megvédése a jezsuita részről jött támadások ellen hozta létre ezt a nagyérdékű irodalmi terméket, melyet ismertetni kívánunk. A szerző Tóvölgyi Titusz, a magyar irodalomnak régi kiváló munkása; regényei és novellái megérdemelt figyelemmel találkoztak. Most a spiritizmus szolgálatába lépett egész odaadással. Több munkája került ki a sajtó alól ezen a téren. Jelenlegi műve magáról a spiritizmusról keveset nyújt, mert kifejezet

ten csak az volt a célja, hogy a róm. kath. részről történt támadás következtében rámutasson a római egyház tévelygéseire, súlyedésére s kötelességszerűleg intsen és figyelmeztessen, hogy „ez a nagy elévült és ferdén épült, nagy bűnök terhét magán hordó alkotmány, az egyház tagjaira roskad.“ Érdekes és tanulságos olvasmány ez, már csak azért is, hogy nagy gonddal hordta össze mind azt, a mi számos történeti munkában elhangzott, mint súlyos vád a pápa egyháza ellen. Szerző kiméletlenül, a felvilágosodás korának tisztítást követelő erejével bizonyítja be, hogy „a római egyház a Milton hidjának végzetes padlóin egyre lejjebb és lejjebb csúszva, iszonyú távolságba siklott már — a tévedésekkel járó vakhitében — a Krisztus tanaitól.“

Munkáját három fő részre osztja.

Összehasonlítást tesz az első rész 19. fejezetében a pogány, a zsidó és római papság és vallások között. Az összehasonlításnak eredménye, hogy a római egyház dogmaiban, intézményeiben, szertartásaiban túlnyomó a pogány és a zsidó elem s elenyésző az evangéliumi igazság. Érdekes a ráutalás az egyiptomi papokra, midőn a pénz határoz az üdvösség és a bűnbocsánat dolgában. (9 §) Az egyiptomi papok „Halál könyve“ s a római egyháznak pénzért szolgáltatott üdvözítése egy, „mert az erkölcsöt fizetségképpen nem akzeptálták, mehetett vele a pokolba. „Fizetsz? Üdvözülsz? Nem fizetsz? Elkárhozol! Hol vegyem a pénzt? Az a te gondod.“ „Az emberiség tehát egy rettentő csalódásban tévelyeg, mert csak névleg keresztyén, de tényleg pogány. A római egyház vallásának morálja ez: „Becsületes ember vagy? Igen. Róm. kath. vagy? Nem! Pokolra veled!“ „Gazember vagy? Igen. Róm. kath. vagy? Igen. Meggyóntál és teljesítetted az egyház iránti kötelességeket? (az az fizettél?) Igen. A mennyországba veled!“ (49. l.)

A 11—12-ik szakaszban kimutatja a szerző, hogy „a római egyházban Krisztus cselekedeteiből és az apostolokéból, nincs semmi, de össze lett hordva mindentéle pogány terrénúmról, össze foglalva a zsinati határozatok malterjével, tele írva krisztusi mondatokkal és fölbokkrétázva a kereszttel. Ennél egyéb a Krisztusról és az ő apostolairól nincs.“ A római egyház hitte, hiszi, dogmái legalább arról tanúskodnak, hogy tanulhat tőle az Isten is . . . Mintha figyelmeztetni akarná a Krisztust, hogy ezeket, meg ezeket nem jól mondotta,

vagy mondani elfelejtette, — nem jól cselekedte, vagy cselekedni elfelejtette . . . (58. l.) Így ki-
vetköztette Krisztus tanait isteniségéből és ráhúzta a pogánysági kényszer zubbonyt (u. o.) . . .
„Nincs az a jezsuitismus a föld kerekén, mely megczáfolhatná azt a tényt, hogy a római egyház — nem a Jézus Krisztus egyháza.“ (68. l.) A 14. szakaszban bizonyítja szerző, hogy a római egyház sem nem képviselője, sem nem követője a Jézus Krisztusnak. Krisztus példáit megfordítva utánozta s nyomdokaiból a pogányok nyomdokaiba került vissza . . . Isten országa messze elmaradt.“ (77. l.)

„A mi az egyházat gazdagíthatta, hatalmát, befolyását növelhette, azokat alaposan tanulmányozta a pogány és a zsidó vallásokban és az átvehetőket átvette; de a mi az egyszerűséget, szerénységet, önmegadást, felebaráti szeretetet, igazságot, méltányosságot illeti: csakis farizeusi módon utánozta, de át nem vette.“ (89. l.) „A történelem által ismert korszakok közt a középkor volt a legkegyetlenebb: a keresztes háborúk a legkegyetlenebb háborúk, a római pápák a legkegyetlenebb főpapok és a római egyház a legkegyetlenebb vallási szekta. Ezt csak nem Krisztustól tanulták?“ (93. l.)

Ez tartalmi vázlata az I-ső részben foglalt gazdag anyagnak. A II-ik rész „A pápák, mint pogányok“ címmel 1—8 szakaszban, a történelemre hivatkozva bizonyítja a szerző a pápák keresztyénellenes életét. Weber német történetírót beszélteti s közbe fűzi megjegyzéseit, mint pl. a 114. lapon, a történetíró korhadt embercsontok imádásáról szól, ehez hozzá fűzi: „Igen is imádnak! nem mondjuk, hogy az anyaszentegyház imádja, de oly ceremóniákkal veszi körül és oly ünnepélyességgel hordozza, mint pl. István király jobbját is, hogy annál nagyobb czifraságot egy pogány se csinált az ő istenével, a római egyház nem csinál a szentséggel, mert azt a csontdarabot csakugyan úgy hordozza, mint egy Istent, a nép pedig leborul és imádja.“ (114. lap.) „A művelt emberiség legtöbbje úgy gondolkozik ma már, hogy a római egyház egy elkopott óra, a mely ketyeg ugyan, de alig hisz már mutatójának valaki . . . elégedjék meg vele, hogy eddig élt, — nem érdemelte meg ezt sem.“ (118. l.) A többi szakaszok címei mutatják az érdekes tartalmat: „Szent Péter és a kath. egyház.“ „Péter utódai!“ . . . Hogy férhet össze

Péter, a szegény halász a királyok királyával, a ki hármassal koronát visel! Mit szólna a pápai trón ura, ha Péter mellé akarna ülni? De nincs-e nagyobb tévedésben önmagával a pápa, a ki azt hiszi, hogy ő Péter? (128. l.) „Pontifex maximus, mint a hogy a pogány római főpapot hívták! Egyik pogány határozat megszülte a másikat. Ugyan ugyan, miért is született Krisztus? Miben különbözik a róm. kath. egyház cselekedete a pogány papok cselekedetétől? (129. l.)

A továbbiakban felháborodással sorolja el a szerző a pápaság erkölcsstelenségeit. Ez az erkölcsstelenség táplálkozni akar, bóbíto italt kíván. A vérben van ez már. Szétnézve Európában, hol van legjobban elterjedve? hol díszlik legjobban? A római keresztény katolikus államokban! Ennek útját nem vágja a színházzal senki! Gyógymódrá van szükség, melyet nem a színházak, nem a parlamentek vagy újságok fognak elvégezni: hanem el fogja végezni az Isten! (132. l.)

Új reformációra van szükség. A római egyház egy teljesen eltévedett testület, melynek mentése lenne a beismerés és reformáció; megsemmisülése lesz a makacsság és az ellenállás. (134. l.) Szerző ezen kimerítő tárgyalás és bizonyítás után levonja a következtetést, hogy korunk erkölcsi hanyatlása a római egyház számlájára irandó. „Rettentő nagy utat kellene most megtenni a római egyháznak vissza Krisztus koporsójáig, hogy új életet kezdjen, mert 1900 évnek rengeteg úrje tátong a háta megett . . . Az egyház végzett . . . lejárt a magát, eljutott bűneinek vérrrel telt kádjához, melybe az új idők Tamyrise, mint egykor a Cyrus fejét, az egyház fejét fogja simbolicen bedobni, mondván: Telj meg vérrrel, melyet szomjuhoztál! (157. l.)

A mű harmadik részében még 12 szakaszban a római vallásosság „tünetei“-vel foglalkozik. Mindig az egyház tanulhatott volna a hivektől, de azok tőle soha. Azt a ceremóniát a mit az egyház végez, azért a pénzért elvégezték volna, akár ha Kinából hozattunk volna is embereket. A vallásosság a róm. egyház szerint abban áll: fizess! Ez a dogma. (165. l.) „Meglátnók az anyaszentegyházat, nem lenne e üressé azonnal, a mint a paposság a hivek sorsára jutva, nem a vallás után elne, hanem neki kellene áldozni a vallásért!“

„A róm. kath. anyaszentegyház megtérése“ című szakaszban (XXIX.) megjelöli szerző a mentes módját. Az emberiség nem tudhatja mi lett

volna vele, ha a Krisztus nyomdokaiban marad; nem bírhatja meg tana követésének boldogító hatását, mikor nem követte soha! . . . Czéltalanul bolyong, de nem azért, hogy czél nincs, de mert ő el van tévedve. És ki tévesztette el? A római egyház! (169. l.) „Az egyház megtérése fordulatot adna az erkölcsi javulásnak. Mindenek megváltoznának, az őserény visszatérése egy újjászületés processusába tenné át a kereszténységet . . .“ A végzetes tévedéshez három körülmény járult: 1. Az emberiség vaksága, 2. a világi hatalommal való összefogás, 3. a tudomány. Kezdetben a vakságtól tehettek a mit akartak, később a mint a reformációval az emberiség szeme megnyílt, a világi hatalom szárnya alá menekültek. Végre beköszöntött a tudományos korszak és ez a figyelmet elterelte a vallástól“ (173. l.) De megtelt a serleg. Közéleg a nyár. Itt van a kapu előtt!

„Ha már a Luther idejében is láttak az emberek, — mennyit világosodott az óta! A máglya tüze, mely megégette Husz Jánost (szerző Kalvint említi tévesen) még lobog, mert szitjátok!“ (179. l.) Ha a római egyház Luther korában felismeri a helyzetet és reformál? Azóta egyedül állna, mert lejárt volna a keletit is, most egy újabb reformációnak van kitéve, mely egész uralmának könnyen véget vethet“ (186. l.)

Visszatérésre szerző szerint első lépés volna a coelibatus eltörlése. (XXXIII. szakasz.) „Egy rengeteg férfi tábor, feleség nélkül! Megannyi jól élő, pezsgő vérű, vágyakkal eltelt férfiú, a családok rejtekeibe vezető titkos utak felfedezésén fáradó ragadozó!“ (188. l.)

Ilyen, valóban súlyos kifakadásokkal döngeti szerző a kényuralmi s hatalmi intézményt, majd valóban szép színekkel ecseteli a változást „a szívek kapuinak, a családi szentélyeknek megnyitását, melyeket féltenek tőlük . . .“ „A pápának isten helytartójává tétele — isten nevének bitorlása. Mert ha Isten helytartója a róm. pápa és az apostolok utóda a római egyház? Akkor nincs Isten! Krisztusnak volt e tehát igaza? Olyan-e az Isten, a milyennek ő állította, avagy olyan, a milyennek a római pápák képviselik és az egyház?“ (198. l.)

„Ha ilyen tükör után annyira meg merjük sérteni Istent, hogy a pápát helytartója gyanánt ismerjük el? Isten minket úgy segítjen: nem tehetjük!“

Az utolsó előtti két szakaszban „De hát van-e

Isten?" és „A morál hatalma“ cím alatt, egy hitben erős szív igyekszik meggyőzni a hitetlenséget a megdönthetetlen igazságokról, „lehetetlenség, hogy az Istenbe vetett hit liveszhessen, az erkölcsiség forrása kiapadhasson . . . Haladás Istenbe vetett hit nélkül nem lehet, erkölcsi alap nélkül nem létezhet“ (208. l.) „A tévútról le kell mondania a római egyháznak: tisztuljon erkölcsileg . . . kezdje önmagán a morált. Az igaz úton járva győzze meg azokat, kiket meggyőzni akar, különben még a fennálló csekély hitelét is elveszti. Hasonlítson az egyház Krisztushoz és az ő apostolaihoz, kik a jó példákkal maguk jártak elől. Ez az út az, a mely isten országába vezet“ (215. l.) „Befejezésül“ című szakaszban a spiritismus küldetésének újtjáról szól s bár azt senkire rá nem erőszakolja, de jövőjében bízik. Tollát azon megnyugvással és meggyőződéssel teszi le, hogy nincs a művelt társadalomban független ember, talán egyetlen egy sem: a kinek ne szívéből szedte volna a szavakat. (220. l)

Ez a kivonatos tartalma annak a felette érdekes, erős hittel, nemes buzgalommal megírt, magas erkölcsi szellemben tartott leginkább polemikus műnek. Sok helyt elmondott igazságok hatalmas gyűjteménye. A protestantismus vallja, hirdeti és gyakorolja ezeket. Hivatkoznia is lehet példákra, melyek a Jézus Krisztus vallásának igaz követése mellett tanúskodnak e vallásnak boldogító hatalmáról. Jogosult a javítás munkájának követelése. Az iránytű a Jézus Krisztus: az erő ott van az ő evangéliumában.

A leplezetlen nyíltságot, az erkölcsi bátorságot csodáljuk és ezekért megilleti szerzőt az elismerés, mert nagy hatalom felé sújtott.

Hangsúlyozza, hogy nem gyűlöletből, nem ellenszenvből ír, a mit ír, de mert igaz és mert erre kihivottnak érzi magát, mint a ki a „spiritismust“ tollával is szolgálta.

Lehet, hogy a kik a spiritismussal foglalkoznak, azoknak annak szempontjából is érdekes: a ki azonban érzi, hogy az isteni tökéletes kijelentések erősítésre nem szorulnak, az tud Gamáliellel türelmes várakozó lenni, mert félteni valója nincs, sem pedig kívánni valója ahhoz, a mit Isten kijelentett.

Azért eltekintünk a vonatkozásoktól, melyek a műben a spiritismus felé terelik olykor a figyelmet. Jobb, hogy ilyen szempontból hallatszanak ezek a lesújtó igazságok, mintsem hogy azok

erejét gyengítse az egyszerű ráfogás, hogy a felekezeti szólalt meg kihívólag.

Számolnunk kell ezzel az irodalmi termékkel, minden harag és gyűlölet nélkül azon testület ellen, melyben az elfajultságot ostromolja. Ám, feleljen magáért: meg van rá az ok és alkalom.

A mi a munkát evangélikus szempontból rokonszenvenné teszi, — annak dacára, hogy a spiritismustól mindig elkülöníti evangéliumi hitét s észre fogja venni a megdönthetetlen válaszfalat, — az a meleg keresztyéni érzet, melyet Tóvölygi kifejezésre juttat, midőn meggyőződéssel vallja a Jézus Krisztusról szóló hitvallásunk minden pontját s hirdeti, hogy Isten országa — a Krisztus hűségese követésében áll.

Ez a tanulságos, érdekes munkának tartalma, melyet olvasva a szerzővel együtt állítjuk, hogy „legyen világosság!“

Jóakarattal hívjuk fel e munkára olvasóink figyelmét s azt őszintén ajánljuk.

K. L.

BELFÖLD.

Püspöki látogatás Barsban. Dr. Baltik Frigyes, dunáninnyi kerület fáradhatlan püspökét folyó év április 30-án vonattal Körmőcz felől a fakóvezekényi ev. egyházba Kosztolányi Sándor egyházmegyei felügyelő, Raab Károly esperes és Kosztolányi István jegyző stb. kísérték. Örömmel várták a már előlegesen összesereglett hívek a nagy sallai indóházánál. Tiszteletére megjelent Barsvármegye képviselőjében Nedeczky Vincze Verebély járás főszolgabírója is, ki is nyomban a kiszállás után a megye nevében közvetlen szívélyességgel üdvözölte. A már előlegesen felállított nagyszámú bandérium élén, mely a fakóvezekényi és farnadi egyház fiatalágából alakult, megindult a számos kocsikból is álló menet Nagy-Salló városon keresztül és vitte szeretett püspökét Kis-Málasra Szandtner Sándor nagybirtokos vendégszerető házához. Itt nyomban a megérkezés után a fakóvezekényi egyház kiküldöttei jelenlétében a visitationalis jegyzőkönyv olvastatott. A püspök úr igazi közvetlenséggel érintkezett az egyszerű földműves hívő néppel, figyelembe vette az egyház ügyanyagi, mint erkölcsi oldalát és a visitationalis jegyzőkönyv alapján megtette az egyház javát célzó bölcs intézkedéseit.

Másnap a vezekényi bandérium már korán reggel Kis-Málasra ment. A visitáló bizottságot Szandtner úr kocsiján Vezekénybe vezette.

Itt az összesereglett nép nagy örömmel várta szeretett püspökét. Mindenki közelről látni és az ő szavát hallani akarta. A kiszállás után „erős vár a mi Istenünk” felírású diadalkapu alatt dr. Kaszani czky Kálmán az egyház felügyelője melegen fogadta. A lelkészlaknál fogadta a lelkész. Ó méltósága — mind a két ízben szívélyesen válaszolva — azonnal a munkához fogott. Megnézte és aláírta az anyakönyveket s a többi lelkészi hivatalhoz tartozó iratokat. Megnézte az iskolát, megvizsgálta a gyermekeket, különösen a vallásban való jártasságukat. Azután az összesereglett hívő nép püspöke élén a templomba ment. Itt rendes istentisztelet tartatott, melynél a lelkész Luk. IX. 23—26 alapján szónokolt. Annak végeztével a püspök az oltár elé lépett és az egybegyűlt hívekhez először magyar, azután tót nyelven szólott. Így szólni csak egy igazi pásztor szólhat az ő saját nyájához. Tökéletesen ösmeri a nép erényeit és gyöngéit. Szava keresetlen egyszerűséggel a nép szívéhez fordul. Sebez és vág, de egyúttal kötöz és gyógyít, vigasztal, fölemel és igazán épít. Megható, midőn a népet az evangéliomban való megmaradásra és hithűségre inti. Valóban nem sajnálhatja az a szegény nép azon hozott áldozatát, melyet szeretve tisztelt püspöke irányában gyakorolt akkor, midőn napi keresményét ott hagyva, zsúfolásig megtöltötte isten házat csak azért, hogy püspöke szájából hallja a vigasztaló és erősítő igéket.

Elvégezve beszédjét, kilépett az oltár elől és a gyülekezet előtt a visitationalis jegyzőkönyv alapján hozott határozatokat kihirdette. Legcsekélyebb körülmény sem kerülte el éber figyelmét. Ugyanis említés történik a visitationalis jegyzőkönyvben, hogy a harangok megszerzésénél kegyadományképen a helybeli róm. katolikusok is 14 frittal hozzájárultak, nyomban konstatálta, hogy a harangok az egyház kizárólagos tulajdona és hogy a harangozási pénz az egyház pénztárába folyik. Az egyház utolsó canonszerű látogatás óta hozott áldozatkészségét, melynél fogva paplakát fölépítette, templomát tetemesen megjavította, ostayartót és levéltári szekrényt szerzett, figyelmére méltatta; — Koltha és Faykürth fiókegyházakban évenként egyszer. — az anyagyülekezetben az adventi és bőjti időn kívül és hetenként kétszer reggeli istentiszteletek tartását elrendelte. Mind oly intézkedések, melyek úgy anyagi, mint erkölcsi oldalát véve tekintetbe az egyház jólétét s annak előmozdítását érzélték és biztosítják. Végül, midőn e határozatok aláíratk és a gyülekezet a püspök áldásával elbocsátatott: — vidéki és helybeli hívek közül számosan egybeseregelvén, püspöküket fényes ebédnél tisztelettel körülvették és felköszöntőjükkel ünnepelték.

Délután a püspök ismét kocsira ült, hogy útját Farnad leányegyházba folytassa. Ekkor már

az égen felhők tornyosultak és midőn a csekei országútra tért, szakadó esőben az ég csatornáit megeredtek. Ez azonban áldást hozó volt a szomjas földre és nem akadályozta a híveket abban, hogy szeretett püspöküket már a csekei országútnál ne fogadják és számos tagú banderium élén örömmel talujába ne kísérik. A mint a püspök megérkezett, megnézte az iskolát, tudomást szerzett a vallástanításról és egyes tantárgyakban való előmenetelről. Fogadta a testvér ref. egyház derék lelkészének tisztelgését, ki a püspök tiszteletére egyháztanácsa élén jelent meg. Azután hívő seregét a püspök az imaházba vezette. Az istentiszteletet ő maga magyar nyelven végezte. Intve, buzdítva, lelkesítve az evangéliom melletti megmaradásra, hithűségre áldásával a gyülekezetet elbocsátotta. Végül rövid uzsonna után ismét kocsira ült és Kis-Málásra, Szandtner Sándor vendégszerető házához tért, hol másnapig megpihent. Május 2-án a délelőtti órákban elbúcsúzva Szandtner kedves házatól, a sallai indóháztól Lévára vette útját.

A város zászlódíszze, a mozsarak durrogása, az utcákon hullámzó népsokaság nemcsak meglepte, hanem mélyen meg is hatotta a vendégeket.

A lelkészlakra egymásután jöttek a tisztelgő küldöttségek. Először a róm. kath. segédlelkészet fogadta a püspök; Sipos Antal szép szavakkal üdvözölte őt úgy is, mint a távollevő Báthy László prépost-plébános helyettese. Majd a zsidó hitközség képviselőit vezette a püspök elé Liebermann Jakab főrabbi. A ref. egyháztanács élén Tolnay Dénes lelkész üdvözölte dr. Baitik Frigyeset. Az állami tanítóképző tanári kara Szabó Lajos igazgató vezetése mellett tisztelgett előtte. A lelkes üdvözlő szavakra az ősz püspök meghatottan válaszolt az egyes szónokoknak.

Az üdvözlések befejezte után az egyházközség elemi iskoláját vizsgálta meg a püspök s megelégedését nyilvánította az eredmény felett.

Délután 4 órakor egyházközségi közgyűlés volt, melyen Bándy Endre lelkész felolvasta a püspöki hivatal részéről előre megküldött kérdő pontok szerint szerkesztett jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyv felolvasása fonalán a következő intézkedések történtek.

A püspök melegen üdvözölte Ulreich Nándort, mint a ki az egyházközségnél 25 év óta viseli a gondnoki állást s mindenkor szorgalommal, lelkiismeretesen végezte teendőit. Jegyzőkönyvbe foglaltatta azon családok neveit, melyek az egyházközség érdekében kiváló érdemeket szereztek. Ezek: a Schoeller lovag, Leidenfrost, Bolemann, Belcsák, Medveczky, Balbach, Fogler és Ulreich családok. A püspök konstatálta, hogy a gyülekezet temploma megújítandó s utasítja az egyházközséget, hogy a szükséges összeg összegyűjtése végett forduljon

kérelemmel a közalaphoz és az egyházi segélyző intézetekhez.

Örömmel konstataulta a püspök azt is, hogy az egyházközség anyagi viszonyai rendben találtak s hogy a legutóbbi egyházlátogatás óta az egyházközségben több alap létesített, a miért is az egyházközség felügyelői és lelkésze iránt elismerésének és köszönetének ad kifejezést. A püspök további jelentése és a jegyzőkönyv további pontjainak olvasása folyamán kiűnt, hogy az egyházközség anyakönyvei rendben vannak, a vallás-erkölcsi állapot megnyugtató, a vallásoktatást az egyház elemi iskolájában is maga a lelkész végzi s különösen a konfirmációi oktatást a kötelezett-nél hosszabb ideig nagy lelkiismeretességgel teljesíti; a miért a főpásztor elismerését nyilvánítja s őt melegen üdvözlö.

A lévai uradalomnak s az egyház többi jóltevőjének a püspök köszönetet mondott s megnyugvással vette tudomásul, hogy a város az egyházközséget a többi felekezeteknek adott segély arányában támogatja. A szórvány gondozása tekintetében a főpásztor utasítja a lelkészt, hogy arra gondot fordítson, Zselizen évenként egyszer istentiszteletet tartson s a közalap segélyének igénybe vételével a szórványbeli iskolakötelesek vallás-oktatását is teljesítse. Szükségesnek nyilvánította még a püspök azt is, hogy az iskolai év tartama alatt hetenkint legalább 2 szer reggeli istentisztelet tartassék s azon a hideg téli hónapok kivételével az iskola növendékei részt vegyenek; továbbá, hogy az egyháznak bünbánati napja legyen s végül, hogy a nyári hónapokban legalább 6 vasárnapon át a lelkész katechisatiót tartson az ifjúsággal. A közgyűlés a késő esti órában ért véget.

Másnap, csütörtökön reggeli 10 órakor ünnepélyes istentisztelet volt, melyen előbb Bándy Endre lelkész mondott egyházi beszédet a püspök által kijelölt szentírásbeli szakasz felett, azután pedig a mély tudományú püspök intézett szép szavakat a gyülekezethez, melynek minden mondata a szónok mély vallásos kedélyéről és nem közönséges biblia-ismeretéről tanúskodott.

A beszéd befejezte után az előző napon felvett jegyzőkönyv felolvastatott. Végül a püspök ismét az oltár elé lépett s buzgó imádkozás után áldást mondott az egybegyűltekre.

Május hó 3 án délután Schöeller Gusztáv lovag, illetőleg Leidenfrost Tivadar lévai egyházfelügyelő négyes fogatán vitte a püspököt éjszakára Nemescsénybe Kosztolányi Sándor barsi egyházmegye érdemdús felügyelőjének házához. A püspök itt a legnagyobb tisztelettel s előzékenységgel fogadtatott. Igazi nagy úri kényelemben részesült a bizottság minden tagja. Mindenki jól érezte magát a barsi egyházmegye e megszokott kedves helyén, mely rendszerint az

egyházmegye évenkénti gyűlésezési helyének és a barsi lutheránus szellem mentsvárának tekintetik. A püspök tiszteletére itt megjelent Barsvármegye derék alispánja Simonyi Béla és dr. Rudnyánszky Titus központi főszolgabíró. Ezeknek és a nagy-szelezsényi egyháztanács kiküldöttei jelenlétében felolvastatta a visitationalis jegyzőkönyvet.

Másnap május 4-én az egyházmegyei felügyelő fogatán a püspök A.-Maróthon keresztül, hol a megye alispánjánál viszont tiszteletét megtevén, kísérve a megye derék alispánjától és a központ főbírájától Nagy Szelezsénybe ért. Mindjárt a hidnál, szakadó esőben, a felállított diszkapu alatt Wladny Endre körjegyző, a paplaknál Bodó János felügyelő fogadta. Megnézve az anyakönyveket, a nagy úti sáron keresztül az egybegyűlt hivekkel megindult az isten háza felé. Itt Sárkány Dezső lelkész végezte az istentiszteletet magyar nyelven a kitűzött sz. igék alapján. Utánna a püspök szintén magyar nyelven tartotta szép bibliai zamatú beszédet. Megható volt, midőn oly szívhez szólóan s biztatólag mondja a nagy szórványban élő egybegyűlt kicsiny hívő néphez: „ne félj kicsiny sereg.” Azután kihirdették a határozatok, melyeknél fogva elrendeltetett, hogy A.-Maróthon különösen a nemzeti ünnepek és más egyházi ünnepek alkalmával időközönként gyermek-istentiszteleteket kell tartani, a szórvány jelleg magára az anyaközségre is kiterjesztetik, de az egyház testületi joga épségben és érintetlenül meghagyatik, — Kosztolányi, Bodó, báró Lindehoff Henrik és Szentiványi Oszkárné családok érdemei méltatva lettek, — A.-Maróthon istentiszteletet évenként kétszer tartani, s e célra egy imaházat kell létesíteni. Azután Bodó János felügyelő dúsan terített asztalához ült a visitáló bizottság és a többi összejött hivek, hol a felköszöntőkben nem volt hiány.

Délután átment a püspök és a visitáló bizottság báró Lindehoff Henrik vendégszerető házához, hol fényesen és igazi szívéllyességgel fogadtatván, másnap a délelőtti órákban a nyitrai állomáshoz indult, hogy a nyitra-völgyi vonalon az utolsó állomás Nemes-Kosztolány felé vegye útját. Május 5-én délután 6 óra felé a püspök és a bizottság Nemes-Kosztolányba ért. Az indóháznál az egyház derék felügyelője dr. Kosztolányi László melegen fogadta és vitte egyenesen az ő saját vendégszerető házához. Megjelent a püspök tiszteletére Lúley János és oszlányi járás főszolgabírája. Itt olvastatott a visitationalis jegyzőkönyv is. A visitáló bizottság ennek alapján a nemes-kosztolányi egyházat megerősödvé s megizmosodva találta. Az utolsó canonszerű látogatás óta szép lelkészlakot épített, templomát és iskoláját is tetemesen megjavította. E tekintetben leg-

több érdeme van a Kosztolányi családon kívül Raab Károly barsi egyházmegye derék espere-sének és Bázlik Pál az egyház buzgó lelkészé-nek, kik fáradhatatlanul és kitartóan buzgólkodtak és fáradtak azon, hogy e nagy szórványból álló, csekély számú lélekből álló egyház fenntartassék.

Másnap május 6-iki vasárnapon az istentisz-teleten a lelkész tót és magyar nyelven szónokolt a kitűzött sz. igék alapján. Azután a püspök szin-tén tót és magyar nyelven tartotta meg beszédjét. Azon határozatok, hogy Brogyánban, a hol az Oldenburgi hercegi család egy kápolnát épített a nemes-kosztolányi egyház lelkésze évenként két-szer, nekülönbén Oszlány, Privigyé és Divék-Ujfaluban évenként egyszer istentiszteletet tart-son, hogy az egyház iskoláját szervezze, megerő-sítve lettek. Végre midőn az egyház felügyelőjénél a bizottság és az egybegyűlt többi hívők a testi-ekben is dúsán el levén látva — püspök melegen búcsút vett a barsi egyházmegyétől. Az egyház-megye elnöksége pedig hálásan megköszönte szí-ves fáradozását és kívánja, hogy fáradhatlan püs-pöke eme ténykedésén, — melyet valóban az Úrnak nevében végez, — a Mindenhatónak legjobb áldása nyugodjék.

Értesítés. Mindazokat a VIII ik osztályú ág. hitv. ev. tanulókat, a kik a következő tanévre a tiszai ev. egyházkerület eperjesi collégi-umi theológiájára készülnek, s a tandíj és internátus ingyenes s a konviktus részben való elengedések kedvezményében részesülni óhajtanak, a theol. tanári karhoz címzett ez iránti kérvé-nyüket osztályzatuk és szegénységi állapotuk meg-jelölésével hivatalomhoz legkésőbb június hó 15-ikéig küldjék be. Eperjes, 1900. május 27. Dr. Szlávik Mátyás, theol. dékán.

Wlassics Gyula miniszter válaszolt az ev. ref. convent iratára az „erdélyi püspök“ czime ügyében, oly értelemben, hogy lehet használni az „erdélyi püspök,“ meg az „erdélyi r. kath. püs-pök“ czímet is. Ezt a választ tréfás talány meg-fejtésének el lehetne fogadni, de egy nagyon komoly kérdés komoly megoldásának nem. Így vé-lekednek más lapok is. Arra hivatkozik a döntő leirat, hogy mind a két elnevezésre vannak a mult-ban példák; de hiszen a protestánsok feliratai éppen azt kérték, hogy a jelenben fennálló tör-vényes viszonyoknak meg nem felelvén az „erdé-lyi püspök“ czim: ennek használatát tiltsa el. Erdélyben sokféle püspök van: ev. ref., ág. hitv.-ev., g. kath., g. kel., ez mind erdélyi püspök; a kifogásolt név tehát nem jelöli meg szabatosan az erdélyi „r. kath.“ püspököt; azonfelül „Erdély“ a mostani törvények szerint már nincs, hanem vannak „erdélyrészi“ megyék, városok stb., tehát ezért sem lehet senki „erdélyi“ püspök hivatalo-san. Az nem változtat a dolgon, hogy van rá példa a multban. Ő felségét azelőtt cs. kir. felségnek

nevezték, most néhány év óta cs. és k. felségnek kell nevezni; próbálná csak meg a közös hadügy-miniszter az és-t kihagyni valami hivatalos iratá-ban: majd felvilágosítanak a képviselőházban, hogy az a czim nem kicsinyes és mellékes dolog; az-előtt beszéltek osztrák-magyar birodalomról, most szabatosan osztrák-magyar monarchiát kell hasz-nálni; most nem lehet határőrvidéki városokat emlegetni, mert megszűnt a határőrvidék; azelőtt pesti egyetemnek mondták, a mit most budapes-tinek kell mondani. Mért nem lehet ezen döntés érvelése szerint a katonának is a jelentkezésnél akár „jelent“ akár „hier“-t mondani?! Hivatalos és szabatos czim csak egy lehet; a jelen esetben ez lenne a helyes czim: gyulafehérvári r. kath. püspök.

A zalai ág. h. ev. egyházmegye Purgly Sándor országgyűlési képviselőt felügyelőjévé vá-lasztotta.

A tűzkárosult mihályházi ág. hitv. ev. leánygyülekezet részére befolyt könyöradó-mánykép a lelkészi hivatalhoz iskolai célok-ra 21 frt; a templom és az iskola felépi-tésére 1147 frt 7 kr. A lelkészi hivatalhoz be-folyt könyöradományok összege 1168 frt 7 kr. A gyülekezeti pénztárnokhoz befolyt 160 frt 83 kr. — A könyöradományok főösszege 1328 frt 90 kr., a miről is úgy a lelkész, mint a pénztárnok a gyülekezetnek 1900. évi márczius 21 én tartott közgyűlésében végleg leszámolván, nekik a fel-mentvény köszönetnyilvánítás mellett megadatott. Ezenkívül kapott még a gyülekezet a dunántúli ág. hitv. ev. egyházkerulettől 10 évi törlesztésre 500 frt kamatnélküli kölcsönt. Az adományokból az adakozók kifejezett óhajtása szerint tanszerekre kiadatott 21 frt. Az építkezés került 3965 frt 50 krba, mely összegből könyöradományokból tör-lesztve lett 1307 frt 90 kr., a gyülekezet saját erejéből 1317 frt 60 kr., maradt még adósság 1340 frt. A kegyes adományokért a közgyűlés hálás köszönetét nyilváníja.

ÜZENETEK.

Kézirat visszaküldésére nem vállalkozom.

B. G. A lelkészfiakról küldött kimutatást kö-szönöm. — **L. I.** A lelkészfiakról küldött tudósítást köszönöm. — **D. A.** Köszönöm a tudósítást, de most már elkésett. Ilyesmivel nem lehet egy hónapig várni. — **K. K.** Levelet irtam; szíveskedjék méltá-nyolni, hogy más esperesek és egyházközségek ügyeibe avatkozni tartózkodom. — **M. V.** Megkap-tam; kívánsága szerint számoltam; az én levelem nem volt meg nálam másolatban. — **K. L.** Köszö-nöm! — **R. G. H. L.** A lelkészfiakról küldött tudósítást köszönöm, kézirat ha másképp nem: kivonatban, ismeretessé tehetnénk, s tárgya és felfogása iránt az érdeklődést általánosan felköülthetnők.

Pályázat.

A nyiregyházi államilag segélyezett ág. hitv. evang. főgymnasiumnál a magyar-latin esetleg magyar-német nyelv tanításával egybekötött

helyettes tanári tanszékre

ezennel pályázat hirdettetik. — Fizetés: 1600 korona előleges negyedévi részletekben. — Ezen állásra pályázó protestáns, első helyen ág. h. ev. hitvallású egyének, kellően felszerelt folyamodásukat a nyiregyházi ág. h. ev. főgymn. igazgatóságához f. évi június hó 20-áig nyújthatják be. — A megválasztott helyettes tanár állását 1900. évi szept. hó 1-én elfoglalni köteles.

Nyiregyházán, 1900. évi május 26.

Leffler Sámuel Dr. Meskó László
főgymn. tanácsjegyző 30. 2—1 főgymn. felügyelő.

Pályázat.

A békés-csabai államilag segélyezett ág. h. ev. Rudolf-gymnasiumban a vallás-tanári állás rendszeresítettén, ezen

rendes vallástanári

állásra ezennel pályázat hirdettetik. — A tanszék évi javadalmazása: 2400 kor. törzsfizetés, 480 kor. lakáspénz és öt 200 kor. ötödéves korpótlék. A törzsfizetés idővel 2800, illetőleg 3200 koronára emelkedik. Ezen magasabb fizetési fokozatokban a lakáspénz: 600 kor. — A pályázni kívánók végzett tanulmányaikra, lelkészi képesítésökre és eddigi szolgálataikra vonatkozó okmányokkal felszerelt s a főgymnasiumot kormányzó bizottsághoz címzett kérvényeiket ennek a bizottságnak egyházi elnökéhez (igazgató-lelkész) küldjék be, még pedig június hó 28-ig bezárólag. Előnyben részesül, a ki már mint vallástanár működött. — A megválasztott rendes vallástanár a vallástannak a főgymnasium összes osztályaiban való tanításán kívül s egyéb hittanári teendőin kívül tartozik esetleg még egy három órás tantárgyat is elváltalni valamelyik alsóbb osztályban. Hivatalába való lépésének ideje: augusztus hó 29-ike.

Kelt B.-Csabán, 1900. május hó 19-én.

28. 2—1. A GYMNASIUMI BIZOTTSÁG ELNÖKSÉGE.

Pályázat.

A nagy-szlatinai (Trencsénmegye) ág. h. evang. tót nyelvű anyaegyház megüresedett

lelkészi állásra

ezennel pályázat hirdettetik. — Javadalmazása 1600 koronára tehető, miben belefoglalatik a németországi 500 koronai segély és a Zay-ugróci uradalom földadománya is. — Megjegyzendő azonban, hogy a lelkész, ideiglenesen az iskolamester hivatását is köteles lesz betölteni, míg a külön lelkészlak fölépül s a tanítói állás állami segélylyel rendszeresítve lesz. — Kellőleg felszerelt folyamodványok június hó 15-ig a trencsényi ág. h. evang. egyházmegye esperesi hivatalába (Laaz, Brézó mellett) küldendők be.

Kelt Laazon, 1900. április 2-án.

SVEHLA FERENCZ

trencsényi ág. h. ev. h. esp

12 2—2

Pályázat.

A dunántúli ág. h. ev. egyházkerület kőszegi felsőbb leányiskolájában megüresedett

TANITÓNŐI

állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak a nyelvi s történelmi szakcsoportra képesített, ág. h. ev. okleveles polg. isk. tanítónők. Egyenlő minősítés mellett előnyben részesülnek azok, a kik a torna s kézi munka tanításra is képesítve vannak. A megválasztandó kötelessége hetenkint 20 órában tanítani s az intézet benlakásában a növendékek felett tanítónőtársaival felváltva felügyeletet gyakorolni. — Javadalmazása rendes tanítónői minőségben való alkalmazás esetén: 1000 korona fizetés, szabad lakás az intézet épületében, teljes ellátás annak köztartásában s az orsz. törvény által biztosított nyugdíj-jogosultság. Okleveles pályázók hiányában az állás segédtanítónővel fog betölteni, mely esetben a fizetés szabad lakáson és teljes ellátáson kívül 600 korona. — A pályázni óhajtok felhivatnak, hogy vallásukat, életkorukat, képesítettségüket, eddigi szolgálataikat és testi épségüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt s a dunántúli ág. h. ev. egyházkerület isk. bizottságához intézett folyamodásukat alulírott püspöki hivatalhoz legkésőbb f. évi június hó 15-ig nyújtsák be. A megválasztott tanítónő állását f. évi szeptember 1-én tartozik elfoglalni.

Pápa, 1900. május 15.

Gyurácz Ferencz

püspök.

27. 2—2.

— AZ —
EGY ÚJ REFORMÁCZIÓ KÜSZÖBÉN
 VAGYIS
**A XX. SZÁZAD, MINT A R. K. ANYASZENT-
 EGYHÁZ ÉLETÉNEK UTOLSÓ ÉVSZÁZADA**

czimű könyv, melyet

TÓVÖLGYI TITUSZ

írt, s mely terjesztésre méltó nagy horderővel bíró könyv e lapok hasábján is ismertetve lett, postai utalvány által avagy utánvétellel, a következő feltételek mellett rendelhető meg:

Egy példány 4 korona; két

példány 6 korona; három

példány 8 korona; négy példány 10 korona; hat példány 12 korona.

AZ „EGY ÚJ REFORMÁCZIÓ KÜSZÖBÉN”
 KIADÓHIVATALÁBAN

BUDAPEST, VII., Rottenbiller utca 1. sz.

HÖNIG FRIGYES

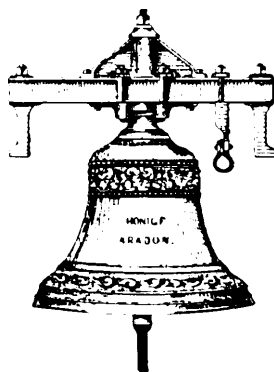
gőzüzemre berendezett

harang- és ércöntődeje, szivattyú-gyár

ARAD, Rákóczy-utca II – 28. szám.

— Alapított 1840 ben. —

A legnagyobb állami éremmel kitüntetve 1890-ben.

Ajánlja cs. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel bármely más haranggal szemben **25% súly és ár megtakarítás ére-
 tik el.**

Kitünő jó hang és tartósságáért **10 évi szavatolás!**

A legkedvezőbb fizetési feltételek!

Vasúti szállítás ingyen.

Forgatható vasharangfelszerelések és vasharangállványok. **Régi harangoknak** forgatható vasszerelése való átalakításuk avagy azoknak **csékély felülfizetés mellett új harangokkal való be-
 cserelésük.**

Bővebb felvilágosítás és képes árlapok kívánatra **díjmentesen** küldetnek. 13. 24-4

Pályázat.

A főrévi (Pozsonym.) ágost. hitv. ev. leányegyházban egy

TANITÓI

állás betöltendő. — **Javadalom:** 1. Evi 800 korona, havi előleges részletekben. 2. Két szobából és konyhából álló lakás 150 ööl házi kerttel. 3. Iskolafűtésre s magánhasználatra szükséges famennyiség. — A tan nyelv: német-magyar. — A véglegesítés egy sikeres próbaév leteltével történik. — Az állomás **1900. szeptember 1-én** elfogalando. A pályázatok folyó évi **július hó 1-ig** alulirothoz küldendők.

Pozsony.

Ebner Gusztáv

22. 3—3

ev. lelkész és iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A kolozsvári ágostai hitv. evang. elikus egyházközségénél, nyugdíjba lépés tolytán megüresedett kántori teendőkkel egybekapcsolt

elemi iskolai tanító

állásra ezennel pályázat hirdettetik. **Javadalom:** készpénzben 1260 korona törzsfizetés és 240 korona lakpénz; továbbá 100 koronából álló ötödéves korpótlék és végül 300 korona jár az orgonálás és énekvezetésért. Pályázhatnak ág. h. ev. okleveles tanítók, kik — a tanítás magyar és német nyelvű lévén — e két nyelvet szóval és írásban kellően birják s az orgonálásban és énekvezetésben is jártasak. — A törvényszabta okmányokkal, keresztlevéllel stb. fölszerelt folyamodványok f. évi **július 31-ig** küldendők be alulirothoz.

Kolozsvárott, 1900-ik évi május hó 15-én.

Gratz Mór

26. 2—2.

evang. lelkész.

